

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty a soudkyň Michaely Bejčkové a Sylvie Šiškeové v právní věci žalobkyně: L. L., zast. advokátem Mgr. Davidem Zahumenským, sídlem třída Kpt. Jaroše 1922/3, Brno, proti žalované: **Základní škola a Mateřská škola Kopřivnice, 17. listopadu 1225 okres Nový Jičín, příspěvková organizace**, sídlem 17. listopadu 1225, Kopřivnice, zast. advokátkou Mgr. Lucií Damkovou, sídlem Ó. Lysohorského 702, Frýdek-Místek, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 12. 2020, čj. 22 A 90/2020-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **je povinna** zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku ve výši 6 800 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Lucie Damkové, advokátky.

Odůvodnění:

[1] Žalobou proti nezákonnému zásahu se žalobkyně a její syn domáhali určení nezákonnosti zásahu žalované spočívajícího v a) neumožnění osobní přítomnosti syna žalobkyně na základním vzdělávání v základní škole a omezování kvality a rozsahu výuky od 14. 10. 2020 do 20. 11. 2020, b) vyloučení zpěvu ze vzdělávacích aktivit od 14. 10. 2020 do 20. 11. 2020. Dále žalobkyně a její syn požadovali, aby soud zakázal žalované pokračovat v neumožnění osobní přítomnosti syna žalobkyně na základním vzdělávání v základní škole a v omezování kvality a rozsahu výuky vyloučením zpěvu ze vzdělávacích aktivit.

[2] Krajský soud se v napadeném usnesení zabýval otázkou, zda je žalobkyně v posuzované věci aktivně legitimována k podání zásahové žaloby, a dospěl k závěru, že žalobkyně je osobou zjevně neoprávněnou k podání této žaloby. Žalobu krajský soud ve

vztahu k žalobkyni proto odmítl podle § 46 odst. 1. písm. c) s. ř. s. Uvedl, že žalobkyni nesvědčí v tomto případě žádné veřejné subjektivní právo. Jednáním žalované jistě mohlo být zasaženo do práv žalobkyně, ne však v oblasti veřejného práva. Podle krajského soudu obecně uváděné skutečnosti žalobkyní týkající se náročnosti situace, nutnosti vařit, uklízet a pomáhat s výukou dětem nejsou v přímé souvislosti s uzavřením školy. Jedná se o individuální organizaci každé rodiny. Krajský soud poznamenal, že ani v navrhovaném petitu žaloby se nehovoří o nezákonném zásahu do práv žalobkyně, ale pouze do práv jejího syna. Uvedené svědčí o tom, že potenciální nezákonný zásah může být shledán pouze vůči synu žalobkyně. Krajský soud napadeným usnesením rovněž vyloučil žalobu syna žalobkyně k samostatnému projednání.

[3] Žalobkyně (stěžovatelka) napadla usnesení krajského soudu kasační stížností. Namítla, že pro odmítnutí žaloby nebyly splněny podmínky. Odmítnutí žaloby z důvodu, že byla podána osobou k tomu zjevně neoprávněnou, je možné pouze v případech nedostatku procesní legitimace nebo zcela zjevného nedostatku aktivní legitimace, která je zjiitelná bez pochyb okamžitě, zpravidla již z návrhu samotného. Uvedené v projednávané věci nebylo splněno. Stěžovatelka odkázala na usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 19/20, a rozsudek NSS ze dne 19. 11. 2020, čj. 8 As 34/2020-100, podle kterých faktický úkon školy spočívající v neumožnění osobní přítomnosti žáků ve škole může být nezákonným zásahem nejen vůči žákům, ale i jejich rodičům, proti kterému je možné se bránit zásahovou žalobou.

[4] Stěžovatelka následně doplnila kasační stížnost. V tomto doplnění zpochybnila pravdivost výsledků PCR testů. Podle jejího názoru jsou PCR testy chybnou metodou pro určování toho, zda v sobě člověk nosí životaschopný virus. Vláda proto nemá pro svá opatření žádný podklad, neboť opatření se odvíjejí od počtu nakažených osob, jež byly diagnostikovány právě PCR testem.

[5] Stěžovatelka podala rovněž druhé doplnění kasační stížnosti. V něm odkázala na usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2021, Pl. ÚS 1/21, podle kterého je možné se proti konkrétním důsledkům krizových opatření bránit zásahovou žalobou.

[6] Stěžovatelka navrhla, aby NSS napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Žalovaná se ztotožnila se závěrem krajského soudu. Podle jejího názoru stěžovatelce nesvědčila aktivní legitimace, neboť v dané věci nemá žádné veřejné subjektivní právo. K pasivní legitimaci uvedla, že není správním orgánem, který by byl původcem tvrzeného nezákonného zásahu.

[8] NSS usnesením ze dne 1. 3. 2021 řízení přerušil, neboť rozšířenému senátu byla postoupena věc sp. zn. 9 As 264/2020, která nastolila otázku související také s nyní projednávanou věcí. Rozšířený senát rozsudkem ze dne 30. 6. 2021, čj. 9 As 264/2020-51, zamítl kasační stížnost. NSS proto usnesením ze dne 11. 8. 2021 rozhodl, že se v řízení pokračuje, a vyzval účastníky, aby se případně vyjádřili. Žádný z účastníků tak neučinil.

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] V dané věci je nutné posoudit aktivní a pasivní legitimaci u podané zásahové žaloby.

[11] Na projednávanou věc dopadají především závěry rozšířeného senátu z rozsudku čj. 9 As 264/2020-51. Rozšířený senát k aktivní legitimaci uvedl, že zákaz prezenční výuky nemá žádný přímý dopad do práv rodičů žáků. Rodiče žáků nemohou být krizovým opatřením, které zakazuje prezenční výuku dětí, dotčení na právu na vzdělání. Dotčení na právech rodičů je případně toliko nepřímé, typicky toho rázu, že distanční výuka rodičům omezuje výdělečnou činnost (např. proto, že musí s dítětem zůstat doma) a přináší rodičům stres. Právo na vzdělávání a školské služby ovšem podle školského zákona náleží pouze žákům a studentům, nikoli jejich rodičům (rozsudky NSS ze dne 31. 3. 2016, čj. 4 As 281/2015-32, bod 22; ze dne 2. 6. 2021, čj. 9 Ao 3/2021, body 27 až 30; podobně též usnesení NSS ze dne 28. 5. 2021, čj. 5 Ao 12/2021-29, body 9 až 14; nebo ze dne 9. 6. 2021, čj. 10 Ao 8/2021-49, body 11 a 12). Dítěti svědčí veřejné subjektivní právo na vzdělání, naopak rodiče nemají veřejné subjektivní právo na „hlídání“ dětí ve škole či školce (čj. 4 As 281/2015-32, bod 23, s odkazem na rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2011, čj. 1 As 53/2011-109, bod 39).

[12] Lze tedy konstatovat, že krajský soud správně rozhodl, že žaloba byla podána osobou, která k tomu nebyla zjevně oprávněna [§ 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. V dané věci, jak je vymezena v žalobě, nemohlo být zasaženo do práv stěžovatelky.

[13] Nadto v dané věci existoval další důvod pro odmítnutí žaloby, a to podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť žaloba byla podána proti subjektu, který v dané věci nemůže být správním orgánem. Rozšířený senát v již citovaném rozsudku dovodil, že u zákazu osobní přítomnosti žáků na vzdělávání v základní škole na základě krizového opatření nelze pro účely řízení o zásahové žalobě považovat za původce zásahu, který spočívá v neumožnění prezenční výuky, základní školu (§ 83 s. ř. s.). Žaloba proto mohla být odmítnuta také pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, neboť žalovaná v dané věci nevykonávala žádnou pravomoc, jež by jí byla svěřena při výkonu veřejné správy, a nevystupovala ani jako správní orgán ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[14] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatelky není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[15] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a proto je povinna nahradit úspěšné žalované náklady zastoupení. Advokátka v dané věci učinila dva úkony právní služby ve výši 3 100 Kč, tj. převzetí a přípravu zastoupení a vyjádření ke kasační stížnosti [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. b) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Dále advokátce náleží paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Výsledná částka činí 6 800 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. srpna 2021

Ondřej Mrákota
předseda senátu